Lietas arhīva Nr. A42-00566-24/27
ECLI:LV:ADRJRIT:2024:0221.A420214923.6.S

Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2024.gada 21.februārī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese A.Karnīte,

piedaloties pieteicējam /pers. A/ un viņa juridiskās palīdzības sniedzējai zvērinātai advokātei Maritai Puriņai, atbildētājas Rīgas valstspilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas bāriņtiesas pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/ un /pers. C/, kā arī trešās personas nepilngadīgā bērna /pers. D/ aizbildnei /pers. E/

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma daļā par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. D/ saskarsmes tiesības ar /pers. A/ tiktu noteiktas 1 reizi nedēļā uz 8 stundām bez trešās personas klātbūtnes.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas valstspilsētas pašvaldības bāriņtiesā (turpmāk – bāriņtiesa) saņemts nepilngadīgā /pers. D/ (turpmāk – bērns) aizbildnes /pers. E/ (turpmāk – aizbildne) 2023.gada 27.aprīļa iesniegums, kurā lūgts ierobežot pieteicējam saskarsmes tiesību izmantošanu ar bērnu, nosakot konkrētu saskarsmes laiku ar bērnu saskarsmes personas klātbūtnē, jo bērnam, pēc nekontrolētām tikšanās reizēm ar pieteicēju, paradās nekontrolējama čurāšana biksēs, fekāliju izsmērēšana pa sienām, melošana, trauksmainība un raudāšana, bērnu vairākas dienas nevar savākt mācībām. Vienlaicīgi aizbildne norādījusi, ka bērnam patīk tikšanās ar pieteicēju nodibinājumā „Kristīgās alianses bāreņiem ģimeņu atbalsta centrs /Nosaukums B/" (turpmāk – Atbalsta centrs).

[2] Ar bāriņtiesas 2023.gada 30.jūnija lēmumu Nr.1.3./1251 (turpmāk – Lēmums) cita starpā nolemts atļaut bērnam uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar pieteicēju trešās personas Atbalsta centra darbinieka klātbūtnē vienu reizi trīs nedēļās, ņemot vērā bērna viedokli, pamatojot to šādi.

[2.1] No saņemtajiem tēva paskaidrojumiem secināms, ka pieteicējs izmanto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, un ir atzinis, ka nevar uzņemties bērna aprūpi, no kā izriet, ka vecāks ar savu faktisko rīcību ir apliecinājis, ka ir atteicies no bērna aprūpes.

Pieteicējs uztur attiecības ar bērnu, tiekoties ar bērnu reizi nedēļā Atbalsta centrā, tomēr nesazinās un nesadarbojas ar bērna aizbildni, nejautā par bērna veselību un attīstību. Saskarsmes uzturēšana ar bērnu nekādā veidā neliecina par pieteicēja spējam uzņemties bērna aprūpi vai par situācijas uzlabošanos ģimenē, savukārt, apstāklis, ka pieteicējs pie bērna aprūpētāja nav vērsies un nav izrādījis nekādu interesi par bērna aprūpes nodrošināšanu, liecina, ka šis jautājums viņam nav prioritārs. Pieteicējs nav izmantojis iespējas uzlabot savu sociālo situāciju, jo nav bijusi sadarbība ar Rīgas Sociālo dienestu (turpmāk – sociālais dienests) jautājumā, kas būtu saistīts ar pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu.

Pieteicējam ir antisociāls dzīvesveids, vairākas reizes ir gan kriminālī, gan administratīvi sodīts, tai skaitā, ir administratīvi sodīts par fizisku vai emocionālu vardarbību pret bērnu. Pieteicējam nav izpratnes par sava dzīvesveida ietekmi uz bērnu un vecāka pienākumu pildīšanu. Kā arī no Atbalsta centra sniegtās informācijas secināms, ka pieteicējam nav pilnvērtīgas izpratnes par bērna emocionālajām vajadzībām un brīžiem tēvam ir neatbilstoša uzvedība pret bērnu, kas vienozīmīgi liecina par to, ka pieteicējs var radīt apdraudējumu bērnam.

Bērns apmeklē /Nosaukums L/ – attīstības centru (turpmāk – Skola) pirmskolas grupu no 2018.gada 1.oktobra. Ņemot vērā, ka pieteicējs nav sadarbojies ar Skolu, minētais liecina par pieteicēja vienaldzību pret bērna izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Nav arī pierādījumu, ka pieteicējs atrastos darba tiesiskajās attiecībās un saņem valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu.

No pieteicēja paskaidrojumiem secināms, ka viņam nav iespējas nodrošināt bērnam atbilstošus dzīves apstākļu, līdz ar to pieteicējs nenodrošina bērna uzturēšanu (ēdiena, apģērba un mājokļa nodrošināšanu), tādējādi nepildot Civillikuma 179.panta otrajā daļā noteikto pienākumu uzturēt bērnu samērā ar savām spējām un mantas stāvokli. Savukārt ņemot vērā, ka no Nacionālā veselības dienesta sniegtās informācijas konstatēts, ka pieteicējam nav reģistrēta karte kā pacientam ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem, minētais apliecina, ka tēvam nav problēmu, kuru dēļ viņš nevarētu uzņemties bērna aprūpi un uzraudzību.

Apkopojot minēto bāriņtiesa secināja, ka pieteicēja prioritāte nav bērna aprūpe un vecāka pienākumu izpilde. Minētais neatbilst bērna interesēm un tiesībām uzaugt ģimenē. Kaut arī pieteicējs tiekas ar bērnu, tomēr viņš nevar vai negrib uzņemties bērna aprūpi.

[2.2] Pieteicējs ilgstoši nav iesaistījies bērna aprūpes nodrošināšanā. Kopš aizgādības tiesību pārtraukšanas pieteicējs nav uzsācis sadarbību ar sociālā atbalsta speciālistiem, lai risinātu savas sociālās problēmas. Minētais norāda uz to, ka pieteicējs nav izpratis bērna aizgādības tiesību pārtraukšanas iemeslus, nav radījis bērna aprūpei piemērotu vidi un nav izpratis problēmu būtību, kas saistīta ar aprūpes un drošas vides nodrošināšanu, paša bērna drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu.

Pieteicēja sadarbība ar dienestu ir saistīta tikai ar sociālas rehabilitācijas pakalpojumu saistībā ar uzturēšanos sociālās rehabilitācijas centrā, savukārt, jautājumā par iespēju viņam uzņemties rūpes par bērnu viņš nekādas darbības nav veicis, līdz ar to secināms, ka pieteicējs nav izmantojis pašvaldības resursus sociālās situācijas uzlabošanai. Kā arī pieteicējs nav rīkojies, lai nodrošinātu bērna atbilstošu aprūpi savā ģimenē. Pieteicējam ir

notikušas regulāras tikšanās ar bērnu Atbalsta centrā, jo aizbildnei ir bažas par bērna veselību un uzvedību pēc nekontrolētām tikšanās reizēm bērnam ar pieteicēju. Minētais neveicina bērna un pieteicēja veselīgu attiecību veidošanos. Pieteicējs ilgstoši nav spējis atrisināt savas problēmas, lai uzņemtos rūpes par bērnu. Pieteicējs nespēj un nav motivēts veikt nepieciešamās darbības, lai audzinātu bērnu tā, lai tas pilnvērtīgi attīstītos un turpmāk būtu gatavs patstāvīgai dzīvei sabiedrībā un viņam veidotos sabiedrības interesēm atbilstoša vērtību orientācija. Pieteicēja kā vecāka piemērs ir negatīvs, jo viņa sociālās problēmas ietekmē viņa spējas nodrošināt bērna aprūpi, kā arī vecāka vienaldzīgā attieksme pret bērnu neatbilst bērna audzināšanas mērķim, rada bērnam nepareizu priekšstatu par vecāka un bērna savstarpējām attiecībām un vecāka lomu un pienākumiem ģimenē.

[2.3] Bērns uztur personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar pieteicēju un bērna tikšanās ar pieteicēju notiek katru nedēļu Atbalsta centra darbinieku klātbūtnē. Psihologa sniegta informācija liecina, ka bērnam tiek nodrošinātas psihologa konsultācijas, ņemot vērā bērna emocionālās grūtības, par kurām informāciju sniegusi Skola. Psihologs noskaidrojis, ka bērnam nepatīk uzturēties pie pieteicēja draugiem, kas liecina, ka bērnam pēc tikšanās ar pieteicēju ir novērota trauksmainība, nedrošības sajūta un būtiski ietekmēta bērna psihoemocionālā attīstība. Psihoterapeita ieteikums bija samazināt tikšanās biežumu ar pieteicēju, jo bērns neiztur spriedzi. Tādējādi pieteicējam ir jāierobežo saskarsme ar bērnu, jo pastāv risks, ka pieteicējs turpinās negatīvi ietekmēt bērna psihoemocionālo labsajūtu. Bērna interesēs ir samazināt iespēju viņam brīvi un neierobežoti kontaktēties ar pieteicēju, jo tas ļautu bērnam stabilizēt emocionālo stāvokli.

Pieteicēja tikšanās ar bērnu jānotiek trešās personas klātbūtnē, jo tas izslēgtu iespēju pieteicējam negatīvi ietekmēt bērnu. Tikšanās ir pieļaujamas Atbalsta centra darbinieka klātbūtnē, jo tas ļautu bērnam tomēr uzturēt kontaktus ar pieteicēju un vienlaikus stabilizētu bērna emocionālo stāvokli.

[3] 2023.gada 8.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums, par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. D/ saskarsmes tiesības ar /pers. A/ tiktu noteiktas 1 reizi nedēļā uz 8 stundām bez trešās personas klātbūtnes pamatojot to ar turpmāk minēto.

[3.1] Pieteicējs nepiekrīt bāriņtiesas izdarītajam secinājumam, ka pieteicējs ilgstoši nenodrošināja bērna aprūpi. Pieteicējam pārtrauktas aizgādības tiesības nevis tāpēc, ka pieteicējs būtu radījis draudus bērna drošībai un veselībai, atstājis bērnu bez aprūpes, uzraudzības, vai ka pieteicējs būtu bijis vardarbīgs pret bērnu, bet gan tāpēc, ka pieteicējs, apzinoties, ka pats nespēj nodrošināt bērnam piemērotus apstākļus, veica darbības, lai bērns tiktu audzināts un aprūpēts bērnam atbilstošos apstākļos.

Pieteicējs apzinās, ka arī šobrīd viņam nav iespējams nodrošināt bērnam pienācīgus apstākļus, jo pieteicējs pats dzīvo patversmē, šobrīd nav algota darba, arī veselības stāvoklis ir slikts, un attiecīgi nav apstrīdams fakts, ka pieteicējam pārtrauktās aizgādības tiesības uz šo brīdi vēl nav atjaunojamas.

[3.2] Attiecībā uz sociālo problēmu risināšanu pieteicējs norādījis, ka pieteicējs no 2022.gada 24.novembra līdz pat 2024.gada 2.maijam *(iespējams, domāts 2023.maijs)* izmanto viņam piešķirto sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un piedalās kompleksā sociālās rehabilitācijas programmā, kuras mērķis ir atkarību profilakse. Sociālās rehabilitācijas centrs /Nosaukums E/ ir sniedzis informāciju par to, ka sadarbība ar pieteicēju ir vērtējama kā laba, un ka pieteicējs apzinīgi un aktīvi piedalās sociālās rehabilitācijas programmas un centra pasākumos.

Tiekoties ar bērnu, saskarsme vienmēr ir bijusi laba un draudzīga un bērns labprāt tiekas ar pieteicēju. Pieteicējs nekad nav bijis vardarbīgs pret bērnu.

Ar Lēmumu pieteicēja un bērna tikšanās, kuras jau tā notika ļoti reti, šobrīd ir ierobežotas līdz minimumam – faktiski vienu reizi mēnesī trešās personas klātbūtnē. Šāda situācija neatbilst bērna interesēm, normatīvajiem aktiem un judikatūrai šajos jautājumos, gan normatīvajos aktos, gan arī judikatūrā ir strikti noteikts, ka gan aizbildnim, gan bāriņtiesai ir jāiesaistās, lai veicinātu bērna un šķirti dzīvojošā vecāka piesaisti un saskarsmi.

[3.3] Pieteicējs uzskata, ka no aizbildnes un bāriņtiesas darbībām ir redzams, ka netiek veicināta ģimenes saišu atjaunošanās, bet tieši pretēji tiek darīts viss iespējamais, lai ģimenes saites izzustu pavisam, tādējādi pārkāpjot bērna tiesības uz identitāti, saskarsmi ar bioloģisko vecāku. Turklāt bāriņtiesa ir nevis sekmējusi jau tā reto saskarsmi, bet tieši pretēji ierobežojusi un samazinājusi līdz minimumam.

Ja bāriņtiesa uzskatīja, ka bērna un pieteicēja tikšanās kaitē bērna veselībai, attīstībai, drošībai un ir pretēja bērna vislabākajām interesēm, tad bāriņtiesai, ievērojot pierādīšanas pienākumu administratīvajā procesā, vajadzēja Lēmumā norādīt uz konkrētiem pierādījumiem, kas liecinātu par to, ka pieteicējs, tiekoties ar bērnu, kaitē bērna veselībai, attīstībai vai drošībai. Par šādu pierādījumu nevar kalpot aizbildnes nepierādītie pieņēmumi, ka bērna psiholoģiskās un fizioloģiskās problēmas ir sasaistāmas ar bērna un tēva tikšanos.

[4] 2023.gada 13.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā saņemti bāriņtiesas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka pieteicēja pieteikums ir nepamatots.

[4.1] Bāriņtiesa uzskata par nepamatotiem pieteicēja apgalvojumus, ka saskarsmes tiesību ierobežošana neatbilst bērna interesēm un pieņemot Lēmumu, bāriņtiesa ir veikusi darbības, kas, gluži pretēji, liek izzust ģimenes saitēm.

Konkrētajā gadījumā bāriņtiesai bija jāvērtē vai pastāv apstākļi, kuru dēļ, bērna interesēs būtu ierobežojama bērna un tēva saskarsme un, ja šādi apstākļi pastāv, tad kāda saskarsmes kārtība maksimāli atbilstu bērna interesēm.

Tādēļ pieņemot Lēmumu, bāriņtiesa ir ņēmusi vērā un nodrošinājusi bērna tiesības un vislabākās intereses, ir objektīvi izvērtējusi pierādījumus un pušu paskaidrojumus kopsakarā ar tiesu praksi.

[4.2] Pieteicējs bāriņtiesas 2023.gada 30.jūnija sēdē paskaidroja, ka nevar uzņemties rūpes par dēlu, jo viņam nav dzīvesvietas un ienākumu.

Ņemto vērā minēto bāriņtiesa secināja, ka pieteicējs nespēj uzņemties rūpes par bērnu, līdz ar to ilgstoša, astoņu stundu saskarsme bez trešās personas klātbūtnes nemaz nav iespējama. Turklāt lietā nav pierādījumu, ka pieteicējs varētu tik ilgu laika posmu nodrošināt bērna vajadzības un drošību.

Pieteicējam nav dzīvesvietas, kur īstenot saskarsmi, savukārt, bērna uzturēšanās pie pieteicēja draugiem, kur pieteicējs nepievērš uzmanību bērnam un kur viņam nepatīk uzturēties, nav bērna interesēs un nevar tikt uzskatīta par pilnvērtīgu saskarsmes īstenošanu.

Arī no bērna psihologes un aizbildnes sniegtās informācijas izriet, ka kontrolētas, pilnvērtīgās tikšanās reizes pozitīvi ietekmē bērnu, tādējādi bērna interesēs ir nodrošināt arī turpmāk regulāru, paredzamu, kontrolētu un pilnvērtīgu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību.

Saskarsmes nodrošināšana Atbalsta centrā trešās personas klātbūtnē bērnam liek justies drošāk, kā arī pieteicējs saskarsmi ar bērnu īsteno pilnvērtīgāk. Tomēr pieteicēja un bērna tikšanās biežums ir jāsamazina, jo, neskatoties uz to, ka tikšanās notiek Atbalsta centrā, bērna psihoemocionālais stāvoklis nekļūst stabilāks un psihoterapeita ieteikums bija samazināt tikšanos ar tēvu biežumu, jo bērns neiztur spriedzi.

Ja pieteicējs sadarbosies ar pašvaldības iestādēm, uzlabos savu sociālo stāvokli, viņam būs pastāvīga dzīvesvieta un ienākumi, pieteicējam ir tiesības vērsties bāriņtiesā ar lūgumu grozīt personisko attiecību un tiešu kontaktu uzturēšanas kārtību ar pieteicēju.

Pieteicējs pieteikumā neceļ objektīvus un pamatotus iebildumus pret Lēmumu, bet pauž savu subjektīvo un ar pierādījumiem nepamatotu viedokli un velmi, kas, bāriņtiesas ieskatā, liecina, ka bāriņtiesa ir pieņēmusi pamatotu, faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem atbilstošu Lēmumu, kas pieņemts vienīgi bērna interesēs.

[5] Administratīvajā rajona tiesā 2023.gada 12.oktobrī saņemti aizbildnes paskaidrojumi, kurā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Aizbildne kategoriski nepiekrīt pieteicēja prasībām nodrošināt saskarsmes tiesības vienu reizi nedēļā bez trešās personas klātbūtnes.

Pieteicējs par dēlu sāka interesēties tikai 2022.gada nogalē, pat ir izteicies, ka nav bērna bioloģiskais tēvs. Turklāt aizbildni uztrauc pieteicēja pēkšņā un pastiprinātā uzmanība pret bērnu.

Pieteicējs bērnu nav audzinājis ne vienu dienu no bērna dzīves. Kad aizbildnes un bērna mamma bija dzīva, viņai palīdzēja aizbildne un vecmamma (no mātes puses). Savukārt pēc mātes nāves bērnu audzina aizbildne ar savu vecmammu no viņas tēva puses.

[5.2] Aizbildne paskaidro, ka pieteicējs neinteresējās par bērna fizisko vai psiholoģisko stāvokli, nepārzina bērna vajadzības, sarunas pa telefonu ar dēlu ir īsas un pārsvarā pieteicējs cenšas pievērst bērna uzmanību ar bērnam nevajadzīgām mantām, kuras dēls nelieto. Pieteicējam nav izpratnes, kas tiešām bērnam patīk un ir nepieciešams. Turklāt bērns bieži saņem aizvainojošus komentārus par viņa izskatu vai lietām, kas viņam patīk.

Bērns ir psiholoģiski traumēts no bērnības, jo redzējis pieteicēja un mammas alkohola lietošanu un skandālus. Viņš ir emocionāli ļoti jutīgs un saasināti reaģē uz dažādām situācijām, papildus psiholoģiskas traumas rezultātā staigā uz pirkstu galiem. Aizbildne norāda, ka šos jautājumus risina, taču tas prasa laiku, kā arī emocionālu mieru bērnam, ko nav iespējams panākt, ja viņš regulāri tiekas ar pieteicēju.

Kopš bērna tēvam ir parādījusies interese pret bērnu, un viņi sāka satikties vienu reizi nedēļā, bērns sešu gadu vecumā sāka kārtot dabiskās vajadzības biksēs. Šādu rīcību izraisīja stress, kad pieteicējs gribēja viņu paturēt pie sevis pa nakti. Pēc tam bērns divas reizes izsmērēja savas fekālijas pa visu istabu gan pa nakti, gan no rīta. Savu rīcību un tās motivāciju viņš pats nevarēja izskaidrot, bija ļoti nobijies un nervozs.

Izmaiņas bērnā pamanīja arī bērnudārza audzinātājas, kuras sāka celt trauksmi, jo bērns kļuva daudz agresīvāks un nervozāks. Savukārt kopš tikšanās notiek vienu reizi mēnesī saskarsmes personas klātbūtnē, dabisko vajadzību kārtošana biksēs ir pilnībā pazudusi un arī emocionāli bērns ir daudz mierīgāks.

[5.3] Aizbildne norāda, ka vēl liels darbs jāiegulda bērna emocionālajā stāvoklī, bet nevar noliegt milzīgo progresu, kas panākts, radot bērnam ģimenes sajūtu un sadarbojoties ar dažādiem speciālistiem. Savukārt pieteicējs nav nekādā veidā iesaistījies finansiāli šo jautājumu kārtošanā un vispār noliedz dēla psihoemocionālās problēmas. Gada un trīs mēnešu laikā vienīgais finansiālais atbalsts, ko viņš ir sniedzis bērnam, ir 120 *euro*.

Bērns atzīst, ka viņš nevēlas tikties ar pieteicēju bez uzraudzības, jo tikai tagad bērnam tiek veltīta uzmanība un vismaz kaut ko tēvs dara kopā ar bērnu, nevis vadā viņu pie saviem draugiem nesaprotamos apstākļos. Pat uz tikšanos pieteicējs bieži vien ierodas ar savu draugu. Ja pieteicējam tiks noteiktas tiesības tikties ar dēlu bez saskarsmes personas klātbūtnes, pastāv ļoti liels risks, ka ieguldījums bērna psihoemocionālā stāvokļa stabilizēšanā tiks zaudēts, atgriezīsies iepriekšējais stāvoklis ar trauksmi un dabisko vajadzību nekontrolētu kārtošanu, kas, savukārt, negatīvi ietekmēs arī bērna sociālo dzīvi skolā.

[5.4] Aizbildne norāda uz bērna psiholoģes /pers. H/ secināto, ka mazu bērnu uzvedībā lielu lomu spēlē vide, līdz ar to var secināt, ka strukturēta, paredzama un droša vide tikšanās laikā ar tēvu bērnu ietekmē pozitīvi, jo arī agresīvi izteicieni pret aizbildni, par to, ka darīs, ko gribēs un izmetīs māsu no dzīvokļa, arī ir pazuduši līdz ar kontrolētu tikšanos ar pieteicēju. Kā arī bērna psiholoģe ir apstiprinājusi bērna psihoemocionālā stāvokļa ievērojamu uzlabošanos pēc tam, kad saskarsme ar tēvu sāka tikt īstenota kontrolētā vidē un retāk – vienu reizi trijās nedēļās, ko arī ir noteikusi bāriņtiesa.

Gan psiholoģes novērojumi, gan Atbalsta centra Ārpusģimenes aprūpes centra sociālā darbinieka novērojumi par bērna saskarsmi ar pieteicēju liecina, ka pat kontrolētas tikšanās laikā tēvs nespēj nodrošināt pietiekamu saskarsmes kvalitāti un stabilitāti kontaktos. Dažkārt bērna psihoemocionālais stāvoklis cieš no saskarsmes ar pieteicēju, jo bieža tikšanās nekontrolētā vidē bērna uzvedību padarīja destruktīvu.

[5.5] Pieteicēja tiesībām uz saskarsmi ar bērnu jābūt samērojamām ar bērna tiesībām uz labvēlīgu vidi un harmonisku saskarsmi, lai netiktu nodarīts kaitējums bērna veselībai, attīstībai un drošībai. Īstenojot saskarsmi ar pieteicēju tika novērots, ka bērna psiholoģiskais un emocionālais stāvoklis ir cietis no nepareizas pieteicēja izturēšanās pret bērnu, jo tieši pēc saskarsmes ar pieteicēju, kad tā netika ierobežota un kontrolēta, parādījās zēna destruktīva uzvedība – dabisko vajadzību nokārtošana biksēs, fekāliju izsmērēšana. Bērns arī kļuva pastiprināti nervozs un agresīvs, tikai pēc tam, kad tikšanās sāka tikt īstenota kontrolētā vidē vienu reizi trijās nedēļās, šī destruktīvā uzvedība pazuda.

Aizbildne norāda, ka ir ieguldījusi lielu darbu un līdzekļus, lai bērna stāvoklis uzlabotos un viņa attīstībā aizvien vēl ir jāiegulda liels darbs. Līdz ar to nav pieļaujams, ka bērna saskarsme ar pieteicēju notiktu bez trešās personas klātbūtnes un šobrīd, ievērojot psiholoģes ieteikumus, bērna intereses, viņa trauslo psihoemocionālo stāvokli, nav nepieciešams, ka tikšanās notiktu biežāk par vienu reizi trijās nedēļās.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja pilnā apmērā, savukārt bāriņtiesas pilnvarotās pārstāves un aizbildne pieteikumu neatzina un lūdz noraidīt.

[7] Tiesas sēdē liecinieku statusā tika nopratināti: /pers. I/ un /pers. J/.

Motīvu daļa

[8] Izvērtējot lietas materiālus to kopsakarā ar lietas dalībnieku paskaidrojumiem, tiesa atzīst, ka pieteikums ir noraidāms turpmāko apsvērumu dēļ.

[9] Tiesa konstatē, ka bāriņtiesa ir noteikusi pieteicējam ierobežojumu saskarsmes īstenošanai ar bērnu, nosakot, ka pieteicējs ir tiesīgs uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar bērnu Atbalsta centra darbinieka klātbūtnē vienu reizi trīs nedēļās, ņemot vērā bērna viedokli.

Pieteicējs iebilst pret minēto kārtību, uzskatot, ka tikšanās ir pa retu un nav nepieciešama Atbalsta centra darbinieka klātbūtne un uzraudzība. Pieteicējs uzskata, ka saskarsmei būtu jānotiek katru nedēļu 8 stundas bez trešās personas klātbūtnes.

Civillikuma 181.panta pirmā daļa noteic, ka bērnam ir tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar jebkuru no vecākiem (saskarsmes tiesība).

Saskaņā ar Civillikuma 182.panta piekto daļu, ja bērns ir šķirts no ģimenes, saskarsmes tiesību var ierobežot bāriņtiesa.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 33.panta pirmo daļu, bērnam, kas nodots aizbildnībā vai audžuģimenē vai ievietots bērnu aprūpes iestādē, ir tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar vecākiem[..], izņemot gadījumus, kad tas: 1) kaitē bērna veselībai, attīstībai un drošībai; 2) rada draudus aizbildņiem, audžuģimenēm, bērnu aprūpes iestāžu darbiniekiem vai citiem bērniem.

Arī Bāriņtiesu likuma 39.panta trešā daļa noteic, ka bāriņtiesa lemj par personisku attiecību un tiešu kontaktu uzturēšanas tiesību ierobežošanu ārpusģimenes aprūpē esošam bērnam ar vecākiem [..], ja tas kaitē bērna veselībai un attīstībai vai rada draudus aizbildnim, audžuģimenei, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas darbiniekiem vai citiem bērniem.

Kā norādījis Senāts, vērtējot saskarsmes tiesību ierobežošanu, atbilstoši samērīguma principam iestādei vienmēr ir jāvērtē, kā ir iespējams konkrēto gadījumu atrisināt bērnam vissaudzējošākā veidā. Bērna interesēs ir gan uzturēt saskarsmi ar savu ģimeni, gan vienlaikus tikt pasargātam no tādas rīcības, kas kaitē bērna interesēm, arī ja to veic ģimenes locekļi. Abi šie bērna tiesību aizsardzības apsvērumi ir vienlīdz svarīgi. Tāpēc tie ir jālīdzsvaro, ievērojot katra konkrētā gadījuma faktiskos apstākļus, lai atrastu bērna vislabākajām interesēm atbilstošu situācijas risinājumu. Turklāt primāra ir nevis vecāka vēlme satikt bērnu, bet gan bērna tiesību un interešu objektīva ievērošana *(sk. Senāta 2020.gada 31.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-606/2020 (ECLI:LV:AT:2020:0131.A420175518.16.S) 10.punktu)*. Tas nozīmē, ka iestādei vienmēr ir jāveic izsvērums, kāds ierobežojuma veids (pilnīgs vai daļējs) ir vispiemērotākais konkrētam bērnam *(sk. Senāta 2020.gada 17.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-700/2020 (ECLI:LV:AT:2020:0217.A420207818.24.S) 14.punktu)*.

Tādējādi lietā primāri ir vērtējams, vai bāriņtiesas pieteicējam noteiktie saskarsmes ierobežojumi ir pamatoti un ir vispiemērotākie konkrētajam bērnam, vai arī gluži pretēji, pieteicēja prasītā saskarsmes kārtība būtu bērna vislabākajās interesēs.

[10] Tiesa pārbaudot lietas materiālus konstatē turpmāko.

[10.1] Ar Jūrmalas bāriņtiesas 2022.gada 28.jūnija lēmumu Nr.1.3/143 pieteicējam pārtrauktas bērna aizgādības tiesības.

Kā izriet no lēmuma, pieteicējs 2022.gada 28.martā pats bija vērsies Jūrmalas bāriņtiesā ar lūgumu iecelt /pers. E/ par bērna aizbildni, jo pieteicējs vairāk kā četrus gadus nedzīvojot kopā ar bērnu, bet kopš bērna mātes nāves dzīvo ar aizbildni un vecomāti /pers. M/. Pieteicējs nevarot pildīt vecāka pienākumus, jo pārsvarā atrodoties ārpus Latvijas un strādājot gadījuma darbus. Latvijā pastāvīgas dzīvesvietas nav. Līdz ar to, tad, kad viņš atrodas Latvijā, dzīvojot viesnīcā, bet bērnu apciemo.

Minētajā lēmumā norādīts, ka bērna ikdienas aprūpi sākotnēji no 2018.gada 28.septembra īstenojusi /pers. M/.

[10.2] Lietas materiālos atrodas sertificētas klīniskās un konsultatīvās psiholoģes /pers. H/ 2023.gada 11.jūnija un 6.oktobra un 2024.gada 23.janvāra pārskati par sadarbību ar bērnu, kuros norādīts, ka bērns kopš 2023.gada 16.marta apmeklē psihologa konsultācijas un līdz šim bērnam ir sniegtas 14 konsultācijas. Aizbildne vēlējās nodrošināt bērnam psihologa konsultācijas, jo pirmsskola, kuru bērns apmeklēja, sūdzējās par viņa uzvedību, kas krasi mainījusies – bērns kļuvis raudulīgs vai agresīvs, *„nesavācams”*, bieži manipulējis ar citiem bērniem – pēc tam, kad bērns nedēļas nogales bija pavadījis ar pieteicēju. Kā arī mājās bērns kļuvis daudz emocionālāks, bija vērojams slikts miegs, kā arī pēc tēva apmeklējuma vai tuvojoties tam, bērns naktīs čurāja gultā, kā arī nokārtojās istabā un tur arī izsmērēja savas fekālijas. Iepriekš, kad zēns regulāri netikās ar pieteicēju, šāda uzvedība, pēc aizbildnes teiktā, nekad netika novērota.

2023.gada martā pirmsskolas izglītības pedagogu aizpildītās Bērna uzvedības aptaujas (ASEBA) dati parādīja, ka uz robežas ar paaugstinātiem rezultātiem atrodas četras skalas – emocionālais jūtīgums, trauksme/nomāktība, uzmanības nenoturība un agresīva uzvedība. Savukārt apkopojot skolotāju vērtējumus DSM orientētajās skalās paaugstināti rezultāti atradās divās skalās – afektīvās problēmas un opozicionārās uzvedības problēmas.

Komentāri un izteicieni par to, ka darīs to, ko gribēs un izmetīs aizbildni no dzīvokļa, arī pazuduši līdz ar kontrolētām tikšanās reizēm ar pieteicēju.

Iepriekš minētie simptomi un uzvedība netika vairs novērota 2023.gada aprīlī. Iespējams, ka tas skaidrojams ar to, ka bērns ar pieteicēju sāka tikties kontrolētā vidē un bērns nesatika pieteicēju uz visu nedēļas nogali un netiek vests pie pieteicēja „draugiem”, bet gan tiekas reizi nedēļā trešās personas klātbūtnē. Mazu bērnu uzvedībā lielu lomu spēlē vide. Līdz ar to var secināt, ka strukturēta, paredzama un droša vide tikšanās laikā ar pieteicēju ietekmē pozitīvi, jo arī agresīvi izteicieni pret aizbildni, par to, ka darīs to, ko gribēs, un izmetīs māsu no dzīvokļa arī ir pazuduši līdz ar kontrolētu tikšanos ar pieteicēju.

Simptomi (atsākās neiroze) bērnam atgriezās (ne tik izteikti kā sākotnēji) 2023.gada maija beigās, kad pieteicējs kļuva naidīgāks un pieprasošāks pret aizbildni un, iespējams, ka arī kaut ko pārrunāja tikšanās reizēs ar bērnu, jo pēc vienas no tikšanās reizēm bērns pie aizbildnes atgriezās apčurājies.

Pēc bāriņtiesas sēdes, kur tika nolemts, ka tikšanās ar pieteicēju notiks vienu reizi mēnesī, simptomi pazuda un līdz šim brīdim nav atgriezušies. Bērna novērojuma aptauju (ASEBA) oktobra sākumā ir aizpildījusi klases audzinātāja un, apkopojot viņas vērtējumu, šobrīd bērna uzvedībā vērojamas tikai paaugstinātas *UDHS* simptomātikas iezīmes.

Sākotnēji konsultāciju laikā bērns ir draudzīgs un atvērts, taču vērojams, ka viņš acu kontaktu neuztur regulāri, mulst, ja psihologs viņam atrodas fiziski tuvu, staigā uz pirkstgaliem un pārbauda noteikumus un robežas, kā arī uzmanība viegli pārslēdzas. Šobrīd konsultācijās bērns uztur acu kontaktu, jūtas ērti, ievēro noteikumus, taču ir saglabājusies staigāšana uz pirkstgaliem un izvairīšanās no runāšanas par tēmām, kuras priekš viņa ir emocionāli sāpīgas. Bērns izvairās stāstīt kaut ko par sevi, attiecībām ar pieteicēju vai aizbildni. Vienā no pirmajām reizēm bērns teica, ka ir bijis netālu no prakses vietas kopā ar pieteicēju. Uz jautājumu, ko viņi tur darījuši, bērns atbildēja, ka viņš bijis pie tēta drauga un tur spēlējis telefonu un garlaikojies, kā arī minēja, ka viņam nepatīk iet ciemos pie tēta draugiem.

Atgriežoties terapijā pēc vasaras atvaļinājuma (divi mēneši bija terapijas pārtraukums), bērns bija pozitīvs, mierīgāks un komunikablāks kā iepriekš, tomēr vērojams, ka trauksme viņā pieaug līdz ar gaidāmo tiesas procesu. Runājot ar bērnu par to, kas viņu šobrīd satrauc, viņš saka, nekas, bet reizēm piemin to, ka vēlas palikt dzīvot pie māsas.

2023.gada rudenī (oktobris – decembra vidus), kad tikšanās reizes bija ļoti regulāras, zēns kļuva daudz atvērtāks, sāka runāt par to, ka viņam pietrūkst mammas, šobrīd viņam tuvākie cilvēki esot māsa, /pers. N/(māsas vīrs) un Jelgavas omes. Bieži bērns piemin, ka skolā viņam klases biedri dara pāri un esot jākaujas. Decembrī bērns, izspēlējot cīņas ainas smilšu kastē, minēja, ka šobrīd *„mums ir karš, jo /pers. Z/grib paņemt mani dzīvot pie sevis”*, tomēr plašāk viņš nav gatavs runāt, tik nosaka, ka viņš grib palikt dzīvot pie māsas. Pēdējā laikā bērns ir noslēdzies sevī, ir vērojama tendence fantazēt par dažādiem piedzīvojumiem, kuri nav notikuši, bet kur viņš parādās kā ļoti spēcīgs un spējīgs, maz vēlas runāt vai darboties kā iepriekš, iespējams, tas saistīts ar to, ka viņš jūt spriedzi, kas valda ģimenē saistībā ar visiem tiesu procesiem un neskaidrību par viņa nākotni.

No aizbildnes stāstītā, pieteicējs interesi par bērnu izrādīja tikai sākot ar 2022.gada nogali, iepriekš tas bija fragmentāri, kā arī bērns pieteicēju pārsvarā uzrunājot vārdā /pers. Z/. Aizbildnes pašas bērnības pieredzē ar pieteicēju ir bijušas daudzas vardarbības epizodes, kā arī viņa ir bijusi lieciniece tam, kā pieteicējs sitis un sadūris viņas māti, kā arī šobrīd ir izteicis draudus aizbildnei par to, ka viņa ierobežo tikšanos ar bērnu.

No aizbildnes stāstītā bērna uzvedība mainās, bērns kļuvis agresīvāks, nepateicīgāks un nievājošāks izteicienos pret viņu un omēm, kopš pieteicējs var brīvi ar bērnu sazvanīties.

Kopumā bērns attīstās atbilstoši vecumam, ar labām pašaprūpes iemaņām, ir emocionāli jūtīgs un trauksmains, kā arī vērojamas grūtības ilgstoši koncentrēties.

[10.3] Lietas materiālos atrodas Atbalsta centra 2023.gada 5.jūnijā bāriņtiesai sniegtā informācija, atbilstoši kurai centrs ar aizbildni 2023.gada 16.februārī ir noslēdzis vienošanos par atbalsta sniegšanu. Atbalsta ietvaros pieteicējs ir ticies ar bērnu atbalsta centra speciālista klātbūtnē. Attiecības ar aizbildni pieteicējam ir vēsas. Pirmajā reizē pēc ierašanās pieteicējs jautāja sociālajam darbiniekam, kas ir tikšanās iniciators un pauda neizpratni par to, kāpēc jātiekas ar bērnu speciālista klātbūtnē. Sākotnēji tēvs apgalvoja, ka viņš bērnu drīz varētu ņemt pie sevis. Bērns labprāt satiek pieteicēju un spēlējas ar viņu. Abi darbojas rotaļīgi un pieteicējs velta visu uzmanību bērnam. Tiekoties brīvā dabā, pieteicējs ar bērnu ir speciālista redzes lokā, bet nav iespējams dzirdēt viņu sarunas, tāpēc novērojumus var veikt tikai pēc abu novērotās uzvedības. Bērns jūtas visai brīvi attiecībās ar pieteicēju, bet tiek novērots, ka pieteicējam grūtības rada nospraust bērnam robežas, kad bērns dara ko nepieņemamu. Bērnam darot fiziski pāri pieteicējam, pieteicējs dažreiz mēģina izdarīt pretī ko fiziski. Brīžiem pieteicējs mēģina konkurēt ar bērnu. Bērns ar pieteicēju rotaļājoties cīnās un abiem ir jautri, bet dažreiz pieteicējs par daudz mēģina parādīt, ka ir spēcīgāks par bērnu un tad bērns apvainojas. Tomēr tas nav uz ilgu un pēc brīža atkal kopā spēlējas rotaļu laukumā. Pieteicējs daudz bērnu izaicina un māca, bet maz iedrošina un uzslavē. Var manīt spriedzi bērnā, kas, visticamāk, nāk no neskaidrām attiecībām un nepastāvības attiecībās ar pieteicēju.

Lietas materiālos atrodas šādas Atbalsta centra atskaites par pieteicēja un bērna tikšanās reizēm saskarsmes personas – /pers. I/ – klātbūtnē:

1. 2023.gada 4.aprīlī plkst.17.00-18.00. Bērnu atvedusi aizbildne.

Pieteicējs ar bērnu satiekoties apskaujas. Pieteicējs uzdāvināja bērnam futbola bumbu. Bērns ar pieteicēju komunicē ļoti draudzīgi un rotaļīgi. Tikšanās laikā pārsvarā pieteicējs spēlējas ar bērnu. Abi demonstrē tēva-dēla attiecības. Spēlējoties abi iekarst un bērns iekarst. Pieteicējam izdodas

izlīgt ar bērnu un abi atkal ir „draugi".

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

2. 2023.gada 17.aprīlī plkst.16.30-17.30. Bērnu atvedusi aizbildne.

Pieteicējs ierodas laicīgi un sagaida bērnu, izejot tam pretī. Abi ir priecīgi satikties. Pieteicējs ir paņēmis līdzi ābolus cienastam. Tikšanās sākumā pieteicējs iedod fotoaparātu bērnam un abi iet fotografēt pīles. Tiekoties brīvā dabā, pieteicējs ar bērnu atrodas speciālista redzes lokā, bet nav iespējams dzirdēt viņu sarunas, tāpēc novērojumus var veikt tikai pēc abu novērotās uzvedības. Pirmās 20 minūtes abi darbojas ar fotoaparātu un pieteicējs stāsta bērnam, kā to lietot. Pēc tam abi dodas uz spēļu laukumiņu. Pēc 10 minūšu spēlēšanās abi nāk padzerties *Pepsi* un dodas atkal fotografēt, kas izskatās, ka bērnam ļoti patīk.

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

3. 2023.gada 24.aprīlī plkst.16.30-17.30. Bērnu atvedusi aizbildne.

Pieteicējs ieradies ātrāk ar draugu. Pēc sociālā darbinieka ierašanās, draugs dodas prom.

Pieteicējs ar bērnu dodas uz spēļu laukumu un rotaļājas. Pieteicējs māk rotaļīgi mijiedarboties ar bērnu. Bērns jūtas visai brīvi un gan šinī, gan iepriekšējās saskarsmēs jau novērots, ka pieteicējam grūtības rada bērnam nospraust robežas, kas bērns dara ko nepieņemamu. Bērnam darot fiziski pāri, pieteicējs dažreiz mēģina izdarīt pretī ko fiziski. Brīžiem pieteicējs mēģina konkurēt ar bērnu. Pie Māras dīķa bērns dodas apkārt dīķim un pieteicējs seko viņam. Abi aiziet diezgan tālu no spēļu laukumiņa, bet pēc brīža dodas atpakaļ. Taču abi nestaigā kopā, bet bērns iet labu gabalu pa priekšu un pieteicējs viņam seko. Bieži bērns ar pieteicēju attālinās tādā attālumā no sociālā darbinieka, ka nav iespējams dzirdēt viņu sarunu. Aizbildne atnāk pēc bērna tieši 17.30, bērns labprāt pie aizbildnes un kopā ar viņu dodas prom no tikšanās.

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

4. 2023.gada 15.maijā plkst.16.30-17.30. Bērnu atvedusi aizbildne.

Pieteicējs ieradies laicīgi un paņēmis līdzi makšķeri.

Bērns ir priecīgs satikt pieteicēju. Abi apskaujas. Pieteicējs ar bērnu dodas pie Māras dīķa makšķerēt. Tiek salikta makšķere un pieteicējs dod bērnam pašam turēt makšķeri. Pirmo pusi no tikšanās bērns ir ieinteresēts makšķerēšanā, bet pēc tam interese zūd un bērns dodas barot putnus, kamēr pieteicējs vēl paliek makšķerēt. Pēc laika pieteicējs arī savās makšķeri un abi ar bērnu dodas uz spēļu laukumu. Atnākot aizbildnei, bērns paklausa aizbildnes aicinājumam doties prom.

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

5. 2023.gada 22.maijā plkst.16.30-17.30. Bērnu atvedusi aizbildne.

Bērns priecīgi dodas pie pieteicēja un sāk spēlēties. Bērns ar pieteicēju spēlējas kopā spēļu laukumā. Sarunas nav iespējams dzirdēt, jo abi ir nedaudz nost no sociālā darbinieka, bet mijiedarbība izskatās draudzīga un rotaļīga. Pēdējās 15 minūtes bērnam apnika spēlēties spēļu laukumā un abi ar pieteicēju dodas pastaigā gar Māras dīķi. Bērns labprāt ņem pie rokas pieteicēju un rokās sadevies ved tajā virzienā, kurp nodomājis doties. Ik pa laikam novērojams, ka pieteicējs pārāk daudz ķircina bērnu un bērns nedaudz apvainojas un mēģina iesist vai iespert pieteicējam. Bet bērnam dusmas ātri pāriet un turpina spēlēties un komunicēt draudzīgi. Aizbildne atnāk ar vīru uz tikšanās beigām un aicina bērnu nākt pie viņiem un doties prom. Bērns paklausa un dodas pie aizbildnes.

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

6. 2023.gada 5.jūnijā plkst.16.30-17.30. Bērnu atvedusi aizbildne.

Pieteicējs ir paņēmis līdzi augļus, ar ko uzcienāt bērnu, un aicina padalīties ar aizbildni un sociālo darbinieku. Bērns ar pieteicēju rotaļājoties cīnās un abiem ir jautri, bet dažreiz pieteicējs par daudz mēģina parādīt, ka ir spēcīgāks par bērnu un tad bērns apvainojas. Tomēr tas nav uz ilgu laiku un pēc brīža atkal kopā spēlējas rotaļu laukumā. Pieteicējs daudz bērnu izaicina un māca, bet maz iedrošina un uzslavē. Var manīt spriedzi bērnā, kas visticamāk nāk no neskaidrajām attiecībām un nepastāvības attiecībās ar pieteicēju. Pirmo reizi bērns ļoti sadusmojas, ka jābeidz tikšanās. Sāk raudāt un spārdīt zarus.

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

7. 2023.gada 12.jūnijā plkst.16.30-17.30. Bērnu atvedusi aizbildne.

Pieteicējs ir paņēmis līdzi makšķeri un jau sagrieztus arbūzus, ar ko visus uzcienā. Bērns ar pieteicēju dodas barot putnus un gatavot makšķeri makšķerēšanai. Bērns ir paņēmis līdzi pieteicēja dāvināto bumbu. Makšķerēšana nesokas un bērnam tā ātri apnika. Kādu laiku abi spēlējas spēļu laukumā, Bērns grib cīnieties ar pieteicēju, galvenokārt sperot ar kājām. Pieteicējs rotaļīgi cīnās ar bērnu. Aizbildne ierodas tieši laikā, kad tikšanās jābeidz. Bērns šoreiz bez iebildumiem beidz spēlēties un dodas pie aizbildnes.

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

8. 2023.gada 19.jūnijā plkst.16.30-17.30. Bērnu atvedusi aizbildnes vecāmamma.

Ierodoties sociālajam darbiniekam, bērns jau ir apvainojies uz pieteicēju un, kā izrādās vēlāk, tas ir tāpēc, ka pieteicējs nosaucis bērna līdzi paņemto mantiņu par lupatu. Aizbildnes vecāmāte mēģina ko aizrādīt bērnam, bet nesekmīgi, sociālais darbinieks aicina vecmammu doties prom un ļaut pieteicējam tikt galā ar situāciju. Bērns dusmīgi aiziet apsēsties dīķa malā. Pieteicējs neuzbāzīgi apsēžas blakus. Pēc brīža bērns sāk barot putnus un izskatās, ka dusmas ir pārgājušas. Tikšanās laikā bieži abi rotaļīgi cīnās un arī sper ar kājām. Pieteicējs turpina bērnu kaitināt par mantiņu, saucot to par žurku, Bērns vairākas reizes iebilst, ka tā nav žurka. Kopumā pieteicējs pārāk daudz bērnu ķircina un izaicina. Bieži tas ir uz robežas, lai bērns atkal sadusmotos.

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

9. 2023.gada 21.augustā plkst.16.30-17.30. Bērnu atvedusi aizbildnes vecāmamma.

Bērns ir priecīgs satikt pieteicēju. Ir paņēmis līdzi futbola bumbu un futbola bučus. Pieteicējs sākumā piedāvā iet pabarot pīles un ir paņēmis līdzi maizi. Bērns uzreiz grib doties pie pīlēm, bet pieteicējs jautā vecmāmiņai kaut ko par 1.septembri un bāriņtiesu. Tikšanās sākuma daļā bērns ar pieteicēju izbauda šo procesu. Sociālais darbinieks sēž nostāk, tāpēc nevar konkrēti dzirdēt, ko saka pieteicējs, bet mijiedarbība ir draudzīga un rotaļīga. Pēc 15 minūtēm pieteicējs dodas pie vecmāmiņas, Sociālais darbinieks ir pārāk tālu, lai dzirdētu sarunas, bet skaidrs, ka šo laiku pieteicējs nepavada mijiedarbībā ar bērnu. Pēc 5 minūtēm pieteicējs atkal pievēršas bērnam un ieta ar viņu spēlēties. Bērns ar pieteicēju kādu laiku paspēlē bumbu un pēc tam dodas uz spēļu laukumu. Bērns, cīnoties ar pieteicēju, mēdz iekarst un sākt darīt destruktīvas lietas – mest ar smiltīm vai spert ar kājām. Pieteicējs mēdz cīnīties pretī vai izaicināt bērnu, ka bērnu *„uzvelk"* vēl vairāk.

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

10. 2023.gada 11.septembrī plkst.16.30-17.30. Bērnu atvedusi aizbildnes vecāmamma.

Bērns priecīgs skrien pieteicējam pretī, kad to ierauga. Pieteicējs ir paņēmis līdzi saldējumu vecmāmiņai un bērnam. Pieteicējs arī paņēmis līdzi austiņas bērnam, bet izrādās, ka trūkst viena austiņa. Tikšanās norisinās ļoti mierīgi. Bērns ar pieteicēju nedaudz paspēlējas spēļu laukumiņā un pēc tam ilgi sēž pie Māras dīķa un skatās kaut ko telefonā. Bērns sāk ļoti raudāt un sadusmojas, jo nejauši iesēdies netīrumā un nosmērējis bikses. Vecmāmiņai līdzi ir maiņas drēbes, kas tiek pārģērbtas. Bērns pēc tam ar pieteicēju iet uz spēļu laukumiņu, jo vecmāmiņa aicina visu tikšanās laiku neskatīties tikai

telefonā. Spēļu laukumā pieteicējs spēlējas ar bērnu, bet brīžiem bērns pārkāpj robežas (metot smiltis pieteicējam sejā un sperot ar kājām) un redzams, ka pieteicējam grūti nospraust robežas bērnam.

Nekādi apdraudējumi tikšanās laikā netika novēroti.

[10.4] Lietas materiālos atrodas bāriņtiesas 2023.gada 24.(mēnesis nav salasāms) sarunas ar aizbildni protokols par bērnu. Aizbildne paskaidrojusi, ka ir saņēmusi informāciju no Rīgas pirmsskolas izglītības iestādes /Nosaukums H/ par bērna neadekvāto uzvedību, it īpaši pēc brīvdienām, kuras bērns bija pavadījis ar pieteicēju. Līdz šim pieteicējs tikšanās bija organizējis pats, nerēķinoties ar aizbildnes ģimenes laiku. Pieteicējs zvanījis bērnam uz aizbildnes tālruni un vienojās ar bērnu, nevis aizbildni. Bieži vien bērnam tika solītas tikšanās, bet pieteicējs neieradās. Aizbildnei nebija informācijas par to, kur un kā tiek pavadīts laiks ar bērnu. Bērns pēc tikšanās reizēm bija ļoti emocionāls un dusmīgs, viņam nepatika, ka pieteicējs veda viņu pie saviem draugiem, bet nepavada laiku tikai ar viņu, piemēram, bērnu rotaļu laukumā. Aizbildnei nav informācijas, vai pieteicējs ir ticis galā ar atkarībām, līdz ar to nav pārliecības, vai bērns ir drošībā, ņemot vērā, ka pieteicēja draugi arī mēdzot lietot atkarību izraisošas vielas. Kopš 2023.gada 13.marta katru pirmdienu vienu stundu, izņemot svētku dienas, pieteicējs ar bērnu tiekas Atbalsta centrā saskarsmes personas klātbūtnē. Vienlaikus bērns apmeklē psihologu. Pēc tikšanās reizēm Atbalsta centrā bērns jūtas ļoti labi, bērns saka, ka beidzot pieteicējs spēlējoties ar viņu un ka gribētu, lai tikšanās ar pieteicēju vienmēr notiktu Atbalsta centrā. Iepriekš ir bijis, ka bērns negrib iet uz tikšanos ar pieteicēju, bet tagad gaida pirmdienas.

[10.5] Savukārt pieteicējs savā sarunā ar bāriņtiesu 2023.gada 3.aprīlī norādījis, ka vēlas tikties ar bērnu biežāk, nekā vienu reizi nedēļā uz vienu stundu, jo bērns viņam ir vienīgais tuvais cilvēks. Pieteicējs apzinoties savas izturēšanās negatīvās sekas. Sarunas gaitā pieteicējam izskaidrots par saskarsmes iespējām ar bērnu – sākotnēji Atbalsta centrā saskarsmes personas klātbūtnē, pēc tam, kad pieteicējs atrisinās lietas, kas saistītas ar veselību, dzīvesvietu un darba iespējām, kā arī sadarbosies ar Rīgas Sociālo dienestu, varētu tikt atrisināts jautājums par saskarsmes biežumu ar bērnu.

[10.6] 2023.gada 24.aprīļa bāriņtiesas sarunā ar bērnu, bērns pastāstījis, ka ar pieteicēju satiekas pirmdienās Atbalsta centrā. Viņam tur patīkot, jo tur viņš satiekot pieteicēju, tur ir mantiņas un tur var kopā spēlēties. Agrāk pieteicējs viņu vedis pie draugiem, un tur bērnam nav paticis, jo bijis garlaicīgi. Bērns gribējis, lai pieteicējs viņu vedot uz bērnu laukumiņu, bet pieteicējs neesot vedis. Bērns turpmāk vēlas satikties ar pieteicēju Atbalsta centrā, jo tur pieteicējs spēlējas ar viņu.

[10.7] 2023.gada 25.aprīlī /Nosaukums L/ – Attīstības centrs informējis bāriņtiesu, ka bērns izglītības iestādes pirmsskolas grupu apmeklē no 2018.gada 1.oktobra līdz 2021.gada 15.februārim. Bērns pret vienaudžiem ir draudzīgs un izpalīdzīgs. Tomēr ir reizes, kad bērna uzvedībā novērojama emocionāla nestabilitāte, var ātri iekarst strīdos un bez redzama iemesla sākt raudat. Novērotas grūtības ar pašregulāciju, emocijas tiek agresīvi izpaustas pret sevi un citiem bērniem. Bērns asi reaģē uz dažādām pārmaiņām.

[10.8] 2023.gada 27.aprīlī aizbildne lūgusi bāriņtiesu ierobežot pieteicējam saskarsmes tiesības ar bērnu, norādot, ka bērna uzvedība pēc nekontrolētām tikšanās reizēm ar pieteicēju, kad bērns atradās nezināmos apstākļos ar pieteicēju un svešiem pieaugušajiem, svešos dzīvokļos, bērnam parādījusies nekontrolēta čurāšana biksēs, ķekāliju izsmērēšana pa sienām, melošana, trauksmainība, paaugstināta raudulība. Parādījušās sūdzības no pirmsskolas izglītības iestādes, ka no brīža, kad pieteicējs pastāvīgi parādījies bērna dzīvē, bērns ir „aizvēries", kļuvis ļaunāks, manipulē ar citiem bērniem. Pēc tikšanās reizēm bērnu nevar „savākt" mācībām, jāpaiet pāris dienām, lai bērns nomierinātos, sāk klausīt un piedalīties pirmsskolas iestādes apmācībās. Vienlaicīgi norādīts, ka bērnam patīk tikšanās reizes ar pieteicēju Atbalsta centrā. Pēc tikšanās reizes Atbalsta centrā ar pieteicēju bērns pateicis, ka beidzot pieteicējs ar viņu spēlējas, nevis vadājis pie draugiem. Bērns ļoti gaida tikšanās ar pieteicēju, bet ārpus šī viņš īsti nevēlas sazināties ar pieteicēju, pat ne pa telefonu, pukst un smagi nopūšas, ja pieteicējs zvana, nepievērš uzmanību sarunai, var skatīties multfilmas vai spēlēties, bieži nomet klausuli apraujot pieteicēju pusvārdā. Pats nekad nelūdz piezvanīt pieteicējam. Savukārt ar citiem labprāt runā un aktīvi un emocionāli stāsta.

[10.9] Atbilstoši biedrības /Nosaukums V/ sociālās rehabilitācijas centra /Nosaukums E/ 2023.gada 9.jūnijā bāriņtiesai sniegtajai informācijai pieteicējam no 2022.gada 24.novembra līdz 2024.gada 2.maijam piešķirts sociālās rehabilitācijas pakalpojums, kura mērķis ir personas sociālās uzvedības korekcija, sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošana, atkarību profilakse. Sadarbība ar pieteicēju vērtējama kā laba. Programmas nodarbībās un centra pasākumos piedalās apzinīgi un aktīvi. Saprot savas problēmas un to cēloņus un ir motivēts strādāt, lai tos novērstu. Ir vērojama pozitīva dinamika. Pieteicējs pauž vēlmi tikties ar bērnu biežāk, vienlaicīgi viņš saprot, ka viņa rīcībā pašreiz nav nepieciešamo resursu, lai nodrošinātu bērnam nepieciešamo un piedalītos viņa audzināšanā. Pieteicējam ir vēlme atjaunot bērna aizgādības tiesības, kas ir vērā ņemams faktors viņa motivācijai mainīt savu līdzšinējo dzīves veidu. Centra rīcībā nav informācijas par apstākļiem, kas varētu kaitēt bērna interesēm un tiesībām.

[10.10] Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicējs vairākkārtīgi (18 epizodes) ir administratīvi sodīts, tostarp, par bērnu tiesību pārkāpumu (2018.gada 28.maijs) par alkoholisko dzērienu vai tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču vai to uzpildes tvertņu nodošanu nepilngadīgā rīcībā tā, ka šīs vielas kļuvušas nepilngadīgajam brīvi pieejamas lietošanai. Tāpat pieteicējs vairākkārtīgi saukts pie kriminālās atbildības, tostarp par zādzību izdarīšanu.

[10.11] Atbilstoši lietā esošajai informācijai pieteicējs pirms Lēmuma pieņemšanas bija nodarbināts līdz 2021.gada 12.martam. No 2022.gada 28.jūnija līdz 2023.gada 28.jūnijam pieteicēja ienākumi četros mēnešos (2023.gada marts – jūnijs) bija 669,36 *euro*, ko veidoja valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts un valsts pabalsts energoresursu izmaksu kompensēšanai.

Pieteicējs tiesai iesniedzis starp viņu un SIA /Nosaukums K/ 2023.gada 16.oktobrī noslēgto darba līgumu. Līgums noslēgts uz noteiktu laiku līdz 2023.gada 10.novembrim ar pārbaudes laiku 1 mēnesis, ar bruto darba algu 1 400 *euro* mēnesī. Savukārt 2023.gada 6.novembrī starp pusēm ir parakstīti minētā līguma grozījumi, atbilstoši kuriem darba attiecības tiek pagarinātas līdz 2023.gada 24.novembrim, ar pārbaudes laiku līdz 2023.gada 24.novembrim. Bet 2023.gada 21.novembrī starp pusēm ir parakstīts vēl viens līguma grozījums, atbilstoši kuram darba attiecības tiek pagarinātas līdz 2023.gada 29.decembrim, ar pārbaudes laiku līdz 2023.gada 29.decembrim. Atbilstoši Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2024.gada 12.janvārī sniegtajai izziņai un 2024.gada 29.janvāra datiem no Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmas saistībā ar minēto, pieteicējam līdz 2023.gada 31.decembrim reģistrēti ienākumi 3 740,15 *euro*.

[10.12] Par pieteicēju Nacionālā veselības dienesta informācijas sistēmās nav iekļauta narkoloģiskā pacienta karte un karte pacientam ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem.

[10.13] Lietas materiālos atrodas bāriņtiesas 2023.gada 30.jūnija sēdes protokols. Atbilstoši protokolā norādītajam, sēdē piedalījās Rīgas Sociālā dienesta pārstāve, kura paskaidroja, ka pieteicējs dienestā nav vērsies, tikai tik, cik Rīgas Sociālais dienests nosūtījis pieteicēju uz sociālās rehabilitācijas centru /Nosaukums E/. Savukārt pieteicējs skaidrojis, ka kopš atrodas rehabilitācijas centrā, jau pusgadu viņam neesot atkarību.

[10.14] 2024.gada 22.janvārī bāriņtiesa veica pieteicēja dzīvesvietas apstākļu pārbaudi adresē /adrese A/. Tika konstatēts, ka pieteicējs dzīvo vienā istabā kopmītņu tipa dzīvoklī, kuru viņam piešķīra kristīgā draudze /Nosaukums M/. Kopmītnēs dzīvo vīrieši, ir kopīga virtuve, kā arī duša ar tualeti. Pieteicējs dzīvo kopā ar istabas biedru, kuram nav iebildumu, ja pie pieteicēja ciemos nāks bērns. Kopumā secināts, ka pieteicēja dzīvesvietā ir daļēji piemēroti apstākļi bērna aprūpei un audzināšanai, jo dzīvesvietā ir maz vietas, nav bērna mantu, nav pietiekami vietas saliekamajai gultai un rotaļām.

[11] Izvērtējot iepriekš minēto kopsakarā ar to, vai bāriņtiesas pieteicējam noteiktais saskarsmes ierobežojumus ir pamatots un ir vispiemērotākais konkrētajam bērnam, tiesa secina turpmāk minēto.

[11.1] Vispirms tiesa grib norādīt, ka kaut arī Lēmums daļēji pamatots ar aizbildnes paustajiem bērna novērojumiem, tiesa tiem piešķir ticamību, jo,

kā izriet no saskarsmes personas novērojumiem, attiecības starp pieteicēju un aizbildni ir neitrālas, aizbildnes novērojumi nav pretrunā bērna psihologa novērojumiem par viņa emocionālo stāvokli un aizbildne pirms Lēmuma pieņemšanas pati nodrošināja bērna saskarsmi ar pieteicēju un bāriņtiesā vērsās, nevis, lai saskarsmi liegtu pieteicējam, bet gan, lai noregulētu tās kārtību. Tādējādi tiesa nesaskata apstākļus, kuru dēļ varētu domāt, ka aizbildne apzināti, lai liegtu pieteicējam saskarsmi ar bērnu, stāsta nepatiesību.

Līdz ar to ir pamats ticēt stāstītajam, ka kopš bērns ar pieteicēju tiekas noteiktā laikā un konkrētos apstākļos, bērna uzvedība un emocionālais stāvoklis ir uzlabojies.

Arī lietas materiālos esošajiem sertificētās klīniskās un konsultatīvās psiholoģes /pers. H/ novērojumiem tiesa piešķir ticamību, jo tos ir sagatavojis speciālists ar attiecīgām zināšanām attiecīgajā nozarē, kuram ir derīgs sertifikāts *(https://www.viis.gov.lv/registri/psihologi)* un kurš veic arī citu psihologu pārraudzību.

Tādējādi ir pamats ticēt, ka psiholoģe ir pamatoti izdarījusi secinājumus no saviem bērna novērojumiem, ka bērna emocionālā stāvokli pozitīvi ietekmējusi saskarsmes ierobežojumu noteikšana pieteicējam.

Turklāt salīdzinot psiholoģes stāstīto par bērna emocionālā stāvokļa izmaiņām kopsakarā ar Atbalsta centra atskaitēm par saskarsmes personas novērojumiem, ir konstatējamas sakritības, kas liecina par labu saskarsmes ierobežošanai.

[11.2] Pieteicējs uzskata, ka laiks – viena stunda reizi trīs nedēļās, ko viņam pavadīt kopā ar bērnu, ir par retu un par īsu. Turklāt pieteicējs uzskata, ka saskarsmes laikā, nav nepieciešama saskarsmes personas klātbūtne.

Tiesa šādam pieteicēja ieskatam nepiekrīt.

[11.3] Lēmumā, kaut arī noteikta tikšanās regularitāte reizi trīs nedēļās, tomēr nav noteikts vienas tikšanās reizes ilgums. Tādējādi, ja pieteicējs spētu pilnvērtīgi un saturīgi piepildīt vienas tikšanās reizes laiku, pieteicējs būtu to tiesīgs darīt, vienlaicīgi nodrošinot uzraugošās personas klātbūtni.

Tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka bērnam patīk tikties ar pieteicēju, ko apstiprina gan aizbildne, gan saskarsmes persona /pers. I/, kurš minēto apstiprināja liecinieka statusā tiesas sēdē. Vienlaicīgi secināms, ka no lietas materiāliem neizriet, ka bērns izrādītu iebildumus par tikšanās reizes ilgumu, jo beidzoties tikšanās reizei, viņš labprātīgi tikšanos beidz un dodas prom. Arī liecinieks /pers. I/ tiesai paskaidroja, ka viņa ieskatā šobrīd noteiktais saskarsmes biežums un izmantotā viena stunda saskarsmei ir optimāls risinājums.

Pieteicējs vēlas pavadīt ar bērnu astoņas stundas, tajā pašā laikā ir jāņem vērā, vai minētais laiks tiks izmantots lietderīgi tieši bērna interesēs. Pieteicējam ir jāapzinās, ka saskarsmes īstenošanai jābūt pilnvērtīgai uz bērnu vērstai, nevis kopā būšanai, kuras laikā, iespējams, pieteicējs veiktu pašam sev nepieciešamas lietas vai tiktos ar saviem draugiem un paziņām, kā tas jau iepriekš ir noticis.

Tiesa izvērtējot Atbalsta centra sastādītās atskaites par pieteicēja un bērna saskarsmi (vērtējot, ko pieteicējs ar bērnu darījis tikšanās reizēs, piemēram: pīļu barošana, makšķerēšana, kas bērna uzmanību nevarēja uz ilgstošu laiku piesaistīt, pastaigas gar Māra dīķi, spēlēšanās rotaļu laukumā) nekonstatē, tādu apstākļu kopumu, kas liecinātu, ka pieteicējs varētu saturīgi bērna interesēs piepildīt tikšanos astoņu stundu garumā (tik gara ir pieauguša cilvēka parasta darbdiena), tieši pretēji, kā izriet no atskaitēm, bērna uzmanības noturēšanai šobrīd atvēlētais laiks ir pietiekams, jo bērns pēc tam labprāt dodas uz mājām ar aizbildni.

[11.4] Tiesa konstatē, ka no bērnu ilgstoši konsultējošās psiholoģes novērojumiem izriet, ka bērna uzvedībā vērojamas paaugstinātas *UDHS* simptomātikas iezīmes.

Kā izriet no Slimīgu profilakses un kontroles centra publicētajiem ieteikumiem „Uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindroma (UDHS) diagnostika un ārstēšana bērniem un pusaudžiem", *UDHS* bērniem kliniski izpaužas ar uzmanības koncentrēšanas grūtībām (uzmanības deficītu), hiperaktivitāti (motorisku nemieru) un impulsivitāti (impulsu kontroles traucējumiem), kas nozīmīgi traucē bērna sociālajai funkcionēšanai un ierobežo bērna spējas veiksmīgi iekļauties izglītības sistēmā un citās vidēs. *UDHS* ārstēšanai un rehabilitācijai ir pieejamas uz pierādījumiem balstītas, drošas un efektīvas *psihosociālās* un medikamentozās korekcijas metodes, kas var būtiski mazināt šo traucējumu simptomus un ar tiem saistītās funkcionēšanas grūtības un konsekventi būtiski uzlabot pacienta *psihosociālo* prognozi *(sk. https://www.spkc.gov.lv/lv/media/6045/download?attachment , 5.lpp.)*. Kā daži no ieteikumiem pacienta ģimenei norādīti: svarīgi uzreiz sniegt pozitīvu pastiprinājumu (uzslavu, uzmanību) brīžos, kad bērns pilda norādījumus vai demonstrē pozitīvu uzvedību; vēlams izvairīties no pastiprinātas uzmanības (pierunāšanas, rotaļāšanās u.tml.) situācijās, kad bērns cenšas izvairīties no uzdevumiem/pienākumiem vai demonstrē negatīvu uzvedību, svarīgi ievērot regulāru dienas režīmu (arī nedēļas nogalēs un brīvlaikā); ieteicams uzturēt konsekvenci audzināšanā. Ja ir aizdomas par UDHS, jāizvērtē arī ģimenes vēsture: vecāku UDHS, mācīšanās traucējumi, vielu atkarības u.c. faktori, kas var traucēt ģimenes spējai nodrošināt racionālu režīmu un izmantot pozitīvas disciplinēšanas metodes. *(sk. https://www.spkc.gov.lv/lv/media/6045/download?attachment , 11.lpp.)*.

Tātad bērnam, kuram ir vai ir aizdomas par UDHS, lai mazinātu šo traucējumu simptomus un ar tiem saistītās funkcionēšanas grūtības, svarīgi ir nodrošināt regularitāti, pastāvību, konsekvenci un kārtību ikdienā. Tādējādi pats apstāklis, ka pieteicējam ir noteikta saskarsmes kārtība ar bērnu, tādējādi nodrošinot konsekventu tikšanās regularitāti, ir konkrētā bērna interesēs.

Kā izriet no saskarsmes personas novērotā, pieteicējam trūkst prasmju noteikt bērnam robežas un pozitīvi reaģēt uz bērna destruktīvo uzvedību. Tieši pretēji, pieteicējs vēl vairāk izaicina bērnu veikt destruktīvās darbības. Turklāt, kā izriet no saskarsmes personas /pers. I/ novērojumiem, un ko viņš tiesas sēdē kā liecinieks liecināja, pieteicējs maz uzslavē bērnu, bet mēģina konkurēt ar viņu un izrādīt savu pārākumu. Turklāt pieteicējs mēdz vecākam neatbilstoši rīkoties, ķircinot bērnu un apsaukājot viņam nozīmīgas lietas.

Šāda situācija viennozīmīgi rada jebkuram bērnam un it sevišķi tādam, kuram ir konstatētas UDHS pazīmes, trauksmes, neparedzamības un diskomforta sajūtas.

[11.5] Ņemot vērā apstākli, ka bērnam ir UDHS pazīmes, personai, kas nodrošina bērna uzraudzību, ir jābūt ar attiecīgām zināšanām bērna audzināšanā un jābūt gatavam attiecīgi reaģēt uz bērna veiktajām darbībām.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicējs, kaut arī ir ticis aicināts apmeklēt mācības saistībā ar bērnu audzināšanu, to līdz šim brīdim nav izdarījis. Tādējādi secināms, ka pieteicējam, kurš bērnu neaudzina kopš 2018.gada, nav attiecīgu zināšanu nedz bērna audzināšanā un bērna vajadzībās, nedz, jo īpaši, bērna ar UDHS vajadzībās. Arī tiesas sēdē uz tiesas uzdoto jautājumu, kādas ir septiņgadīga bērna vecuma īpatnības un vajadzības, pieteicējs tiesai nevarēja izstāstīt, vienīgi norādīja, ka bērns šajā vecuma prasās uz tualeti, kas norāda uz to, ka pieteicējam nav zināšanu attiecīgā vecumposma īpatnībās un bērna vajadzībās.

Tādējādi secināms, ka bērna interesēs ir ierobežot saskarsmes laiku ar pieteicēju, vienlaicīgi nodrošinot saskarsmi uzraugošās personas klātbūtni, tādējādi samazinot laiku bērna iespējamai pakļaušanai stresam un nodrošinot kompetentas personas klātbūtni.

[11.6] Kā izriet no aizbildnes stāstītā, līdz brīdim, kad bērna saskarsme ar pieteicēju tika sākta īstenot saskarsmi uzraugošās personas klātbūtnē, pieteicējam paņemot bērnu, aizbildne netika informēta par bērna atrašanās vietu un to, ar ko bērns nodarbojas un ar kādiem cilvēkiem tiekas.

Šeit jāņem vērā, ka brīdī, kad pieteicējs, kuram ir pārtrauktas bērna aizgādības tiesības, īsteno saskarsmi ar bērnu, par bērnu joprojām ir atbildīgs bērna aizbildnis. Tādējādi aizbildnim ir jābūt drošam un informētam par to, kur bērns atrodas, ar ko viņš ir kopā un ar ko nodarbojas. Ņemot vērā, ka pieteicējs sākotnēji saskarsmi īstenoja, neinformējot aizbildni par kopābūšanas apstākļiem ar bērnu, turklāt, kā no paša bērna stāstītā, atklājās, pieteicējs bērnu veda pie svešiem cilvēkiem un tajā laikā faktiski laiku neizmantoja saskarsmes īstenošanai, ir tikai saprotams, ka bērna saskarsme ar pieteicēju ir

kontrolējama bērna drošības un kvalitatīvas saskarsmes īstenošanas labad.

Attiecībā uz minēto norādāms, ka nav nozīmes saskarsmes personas norādītajam, ka saskarsmes laikā bērna apdraudējums no pieteicēja puses nav konstatējams, jo šāds rezultāts ir tam, ka pieteicēja un bērna saskarsme tiek uzraudzīta, neļaujot pārkāpt atļautā robežas. Turklāt ne tikai fiziskām izpausmēm var būt negatīvas sekas, bet arī verbālām, piemēram, bērna aizvainošana, apsaukāšana, ķircināšana u.c. Arī saskarsmes personas un aizbildnes stāstītais par bērnam svarīgās mantiņas izsmiešanu, kā arī lietā esošais bērna paustais viedoklis (ierobežotas pieejamības informācija) liek domāt par emocionālas vardarbības pazīmju esību no pieteicēja puses.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicējs ir tendēts uz destruktīvas komunikācijas ar bērnu īstenošanu, tādējādi radot bērnā trauksmi un provocējot bērnu arī uz destruktīvu darbību veikšanu. Līdz ar to, lai samazinātu kaitīgās ietekmes un seku esību bērnam, ir pamatoti, ka saskarsme ar pieteicēju notiek reiz trijās nedēļās.

[11.7] Vērtējot situāciju, kāda ir šobrīd, secināms, ka pieteicējam ir pastāvīga dzīvesvieta. Tomēr, jāņem vērā pieteicējs dzīvoklī nedzīvo viens, bez viņa dzīvoklī dzīvo vēl viens vīrietis, kura personība nedz aizbildnei, nedz bāriņtiesai nav zināma. Turklāt pieteicējs tiesas sēdē vairākkārtīgi paskaidroja, ka dzīvesvietā kopa ar viņu dzīvo vēl trīs personas. Tiesas sēdē liecinieka statusā uzaicinātais /pers. J/, kurš nodrošinājis pieteicēju ar dzīvesvietu, liecināja, ka pieteicēja dzīvoklī, kas sastāv no divām istabām, dzīvo pieteicējs un vēl viena persona, bet pārējās divas personas dzīvo blakus dzīvoklī. Ņemot vērā pieteicēja paskaidrojumus kopsakarā ar liecinieka liecībām, tiesa secina, ka visai ticami, pieteicējam ikdienā notiek cieša saskarsme gan ar sava dzīvokļa biedru, gan ar blakus dzīvokļa kaimiņiem. Tādējādi secināms, ka situācijā, ja pieteicējs saskarsmi īstenotu bērnu vedot pie sevis uz dzīvokli bez uzraugošās personas klātbūtnes, ir iespējamas situācijas, ka bērns nevis pilnībā un netraucēti īstenotu saskarsmi ar pieteicēju, bet būtu spiests uzturēties arī citu svešu personu sabiedrībā, kas var bērnam radīt nevēlamu spriedzi. Turklāt ņemams vērā, ka pieteicējam patreizējā dzīvesvieta ir pagaidu dzīvesvieta. Proti, kā to tiesas sēdē liecināja /pers. J/, līdz brīdim, kad viņš spēs atrisināt savus sarežģījumus, bet cik ilgi, nav zināms. Tajā nav vietas bērna mantām, piemēram, saliekamajai gultiņai, rotaļlietām u.c., kam būtu nozīme lietderīgai un bērna vajadzībām atbilstošai saskarsmes nodrošināšanai. Tādējādi, pieņemot, ka pieteicējs bērnu vestu pie sevis uz patreizējo dzīvesvietu, bērnam tajā nebūtu patstāvīgas un drošas vides, kas bērnam, it sevišķi kuram ir UDHS pazīmes, ir it īpaši svarīgi.

[11.8] Vērtējot pieteicēju kā personību, bez ievērības nav atstājams apstāklis, ka pieteicējs ir tendēts uz likumpārkāpumiem, kaut arī šobrīd iziet rehabilitāciju. Tomēr minētajam arī ir būtiska nozīme, lai atzītu, ka bērna interesēs ir saskarsmes personas klātbūtne laikā, kad pieteicējs īsteno saskarsmi ar bērnu.

[11.9] Attiecībā uz apstākli, ka pieteicējs 2023.gada nogalē aptuveni divus mēnešus ir bijis nodarbināts, liecina, ka pieteicējs cenšas risināt savas sociālās problēmas, ko arī apliecina rehabilitācijas centrs /Nosaukums E/, tomēr konkrētajā lietā, lai izšķirtu, vai bērna interesēs būtu nosakāmas biežākas tikšanās reizes ar pieteicēju, tam nav nozīmes.

[12] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst Lēmumu par tiesisku un ka bāriņtiesas noteiktā saskarsmes kārtība ir noteikta bērna interesēs, līdz ar to nav pamata apmierināt pieteicēja pieteikumu par saskarsmes biežuma palielināšanu.

[13] Vienlaicīgi tiesa vērš bāriņtiesas uzmanību uz to, ka, ņemot vērā bērna pausto informāciju (ierobežotas informācijas), aizbildnes pausto par iemesliem, kuru dēļ viņa ir iesniegusi Jūrmalas bāriņtiesā iesniegumu par viņas atbrīvošanu no bērna aizbildņa pienākumu pildīšanas, kā arī bērna emocionālās veselības normalizēšanās/pasliktināšanās dinamiku kopsakarā ar saskarsmes tiesību īstenošanu, ir apsverams un izvērtējams, veicot atbilstošas izpētes, vai bērna interesēs, tostarp arī, lai nodrošinātu aizbildņu integritāti un drošumu, ir turpmāk tik pat bieži īstenot saskarsmi ar pieteicēju. Jo atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 33.panta pirmajai daļai un Bāriņtiesu likuma 39.panta trešajai daļai, bērnam, kas ir nodots aizbildnībā, nav tiesības uzturēt tiešus kontaktus ar vecāku, ja tie ne tikai kaitē bērna veselībai, attīstībai un drošībai, bet arī rada draudus aizbildnīem.

Tāpat tiesa vērš bāriņtiesas uzmanību uz to, ka ņemot vērā apstākli, ka bērnam ir UDHS pazīmes, un viņa emocionālā līdzsvara noturēšanai ir svarīga paredzamība un konsekvence, kā arī, ņemot vērā aizbildnes norādīto, ka pēc nekontrolētajām telefonsarunām ar pieteicēju bērns kļūst trauksmains, ir apsverams jautājums par pieteicēja un bērna saskarsmes, ko tie īsteno telefoniski vai ar citiem tehniskajiem līdzekļiem, ierobežošanu, nepieļaujot nekontrolētu šāda veida saskarsmes īstenošanu, bet nosakot kārtību, kā tā ir īstenojama bērna interešu nodrošināšanai.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt /pers. A/ pieteikumu (reģ.Nr.8157) daļā par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. D/ saskarsmes tiesības ar /pers. A/ tiktu noteiktas 1 reizi nedēļā uz 8 stundām bez trešās personas klātbūtnes

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Karnīte